

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1858 de Mitropolitul Andrei Saguna

Abonamentul:

Un an 2000 Lei. — Șase luni 1000 Lei. — Trei luni 600 Lei. — O lună 200 Lei. — Pentru bănci, autorități și străinătate un an 5000 Lei. — Pentru America 3 Dolari. Abonament de sprijin 5000 Lei

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRAȚIEI ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Țara dorului

Am citit Pastorală dată de Prea Sfințitul Episcop Nicolae Colan, din prilejul celei de-a treia izbăviri a Transilvaniei. „Am citit“ e prea puțin zis atunci când emoțiile pe cari le stârnesc lecturile de puternică rezonanță lăuntrică îți descompun sufletul în lacrimi. E drept că arareori îți se întâmplă unele ca acestea. Și aici, stăm fără îndoială în fața unui document rar. Rar prin ocazia care a prilejuit întocmirea lui — și nu mai puțin prin plinătatea de simțire creștinească și românească din care fășnește slova lui răsbătătoare.

Il așteptam. Știam că va veni. Imprejurări despre cari se poate vorbi într'un caiet de memorii, iar nu la gazetă — sau, mai bine zis, nu acum — ne-au hărăzit favoarea de-a putea împărtăși zi cu zi simțămintele de înfiorată bucurie cu cari bunul nostru vlădică academician dela Cluj urmărea cadența pașilor oștirii viteze ce împingea hotarul românesc acolo unde-i era locul după cele mai elementare socoteli ale dreptății omenești și dumnezeiești.

Urmele unor distrugeri inadmisibile de nici o lege a războiului fumegau încă atunci când Prea Sfinția Sa se înapoia la Cluj, după o vizitațiune canonică în țara liberă, pe care, când a purces la drum, de sigur n'o bănuia a fi ultima expediție misionară cu pașaport.

Știa de mai'nainte ce va găsi acasă. Patru ani de zile — „lungi cât patru veacuri“, cum însuși mărturisește — a rămas neclintit la postul Său de veghe, păstor fidel al unei turme oropsite. Li cunoștea de rost păsurile și inima Sa sângea zilnic la auzul neajunsurilor pe cari argații unei stăpâniri haine i le săvârșiau cu frenezie de posedați. Pustie și tristă era viața acestor năpăstuiți frați ai noștri, împinși „în laturea și în umbra morții“. Rapoartele preoților noștri, întorși la altarele pângărite din ținutul secuizat, au defilat, fragmentar, pe sub ochii împăiengenii de durere și revoltă ai cititorilor acestui ziar. Violențele săvârșite de opresori împotriva lor, au întrecut cele mai negre temeri. Nici un compartiment al vieții obștești și individuale a Românilor din Ardealul de Nord n'a fost cruțat de furiile acestui popor de recordmani în batjocorirea și sleirea altor nații încăpute pe mâinile sale grosolane, dedate să sugrume.

Episcopul nostru dela Cluj recapitulează isprăvile pomaniștilor dela Viena în cuvinte potolite ca firea Lui de serafim. Dar câtă caznă de nedescris, câtă groază, câtă suferință și câtă pagubă cu anevioie de oblit se ascunde în dosul întunecatului pomelnic al abuzurilor maghiare comise împotriva obștei românești din Ardealul de Nord, nu se va putea ști deplin nici odată. Bucuria revenirii fraților robiți la sânul matern al Patriei „dreptelor noastre doruri de totdeauna“, a și început să aștearnă umbră de uitare și vâl de creștinească iertare peste acești patru ani de caznă, ce împărtășie încă miros de prădăciune și moarte. Dorul refacerii celor multe cari au fost pierdute, covârșește celălalt dor aprins al fraților acum eliberați. Calvarul lor a luat sfârșit.

Cu el, și captivitatea bunului lor Arhipăstor. De-acum încolo, nu va mai fi nevoie să se înțeleagă cu fiii Săi duhovnicești „prin șoapte și prin semne, ca făcătorii de rele“ — gândul îmi aleargă la scrisorile pastorale făurite în captivitate (aceasta mai grea decât întâia a lui Pavel la Roma), și la predicile rostite în sute de biserici sătești — ci asemenea celor ce strigă adevărul de pe acoperișurile caselor.

Dorurile cari nu dor, nu-și merită numele. Le lipsește vlaga care departe de-a te lăsa strivit de suferința îngropată la rădăcinile lor, te înalță deasupra acestei suferințe, apropiindu-ți sorocul curmării ei.

Frații desrobiți din Ardealul de Nord s'au întors între hotarele României dreptelor noastre doruri de totdeauna.

...Ca să nu-i mai rupă din îmbrățișarea ei maternă nici o vifoniță!

Simțămintele generoase cu cari se aruncă ei la sânul Patriei mame, Episcopul nostru dela Cluj le talmăcește destul de limpede ca să priceapă toți tâlharii sufletului românesc că cei ce au rășbit la luminile învierii nu mai pot fi întorși de nici o putere de pe lume „în întunerecul și'n umbra morții“, din care abia au ieșit.

Pietrele de pe mormintele în cari e sechestrată viața, când nu mai pot oamenii, le prăvălesc îngerii Cerului.

GRIG

„Astăzi mai mult ca oricând Biserica noastră se simte obligată să stea la datoria ei. Ca păstor al ei din această parte a țării eu mă rog lui Dumnezeu să-mi lumineze și încălzească sufletul pentru a-i înțelege cât mai deplin datoria în aceste vremuri apăsătoare. La altarul Mitropoliei din Ardeal, la care slujesc astăzi trecător eu, și-au destăinuit lui Dumnezeu gândurile de bine îndreptate către neamul românesc și soarta lui, un lung șir de ierarhi înaintași ai mei, cari mă obligă să nu ies prin nimic din legăturile lor, făurite prin focul multor suferințe, cu poporul pe care-l păstoresc. Călăuzit de această conștiință, cum ieri m'am bucurat de izbânda lui, așa mă identific astăzi cu durerea lui, dar și cu nădejdea nebiruită în viitorul lui și'n realizarea integrală a aspirațiilor lui“.

Din cuvântarea I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului, rostită de Anul nou, 1941

„Nemții ne vor târi cu ei în prăpastie“

— Declarațiile unui colonel ungar —

Adaosul la comunicatul militar sovietic privitor la operațiunile de alaițieri, arată că un colonel ungar, șef de stat major al unui corp de armată maghiar, a fugit cu avionul, predându-se trupelor roșii cari luptă între Tisa și Dunăre.

Colonelul ungar spune că, personal, totdeauna a fost pentru o înțelegere cu URSS. De părerea lui, mai sunt și alți ofițeri maghiari, cu cari a stat de vorbă.

„Sunt convins că nemții ne vor târi cu ei în prăpastie, dacă nu încetăm lupta imediat“ — a spus el.

Asociațiile religioase

Prin decret-lege, apărut în M. O., asociațiile religioase, sectele, care fuseseră desființate, vor putea funcționa din nou. — Rămâne ca libertatea ce li se conferă, să n'o folosească în detrimentul statului și al așezămintelor sale.

Noul secretar general al Finanțelor

Sibiu 13 — Aflăm cu plăcere că dl Ioan Fruma, doctor în drept, avocat, a fost numit secretar general al Ministerului Finanțelor.

Tânăr, cult și distins, dl Dr. Ioan Fruma este bine cunoscut și unanim prețuit ca specialist în profesiunea sa, dublat de un cărturar talentat și temeinic pregătit.

După 23 August a. c., conducerea Partidului Național-Liberal l-a numit președinte al tineretului ardelean înregimentat în acest partid, încredințându-i tot odată și direcțiunea gazetei „Națiunea Română“, a cărei înfățișare distinsă merită toată lauda.

Pentru noua însărcinare ce a primit, îl felicităm călduros.

Franța a redevenit mare putere

Paris 13 — Guvernele Marii Britanii, Statelor Unite ale Americii de Nord și Uniunii Republicelor Sovietice Socialiste au invitat oficial Guvernul de Gaule să participe la Comitetul consultativ dela Londra, cu drepturi egale aceluia ale amintitelor națiuni.

Franța își reia astfel locul, de jure și de facto, între marile puteri.

Invățătura zilei

Erați pe drumul cel bun. Cine v'a
oprit, ca să nu vă supuneți adevărului?
Galateni 5, 7

CALENDAR CREȘTIN

Biserica ortodoxă prăznuște:

Marți 14 Nov. — † Ap. Filip
Miercuri 15 Nov. — M. Gurie

Preoți cu crucea'n frunte

PETRU POPOVICIU

Originar din țara Bârsei, comuna Țânțari, își petrecuse nu mai puțin decât cinci decenii din viață în Abrudul lui Avram Iancu.

Între anii 1916 și 1917 n'a fost cruțat de tratamentul aplicat mai tuturor „popilor valahi”, din partea autorităților ungurești. Arestat și închis într-o cameră infectă dela cazarma militară a orașului, a scăpat după 10 zile, la intervenția poporului care-l iubea nespuse de mult.

Bănuț însă de spionaj, fiindcă avea un frate în vechiul regat, era ținut sub supraveghere, trebuind să se prezinte în fiecare zi la poliție.

Un ofițer detectiv se ținca ca umbra de Sfinția Sa.

O descindere concomitentă la locuința Sf. Sale și la Casina română urmăria odată cu ridicarea P. C. Sale și aflarea steagului lui Avram Iancu. Dar actele căutate nu s'au aflat, iar steagul luase drumul Bucureștilor, la timp, fiind luat de Valeriu Pușcariu, cumnatul păr. P. P.

I-au dus însă feciorul cel mare — teolog — și l-au închis la Cluj și apoi la Oradea. Închisoarea îl nenorocise, căci în 1919 a murit.

Astăzi păr. protopop stavrofor Petru Popoviciu își petrece zilele bătrânești la umbra bisericii voievodale Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului.

Înalt la făptură, dar blând și cald la vorbă, este o mărturie grăitoare a trecutului nostru nu prea îndepărtat.

Pr. Iuliu Ișa

POȘTA REDACȚIEI

Preot I. I. in B. — Am primit, cu mulțumiri, medaliaoanele hărăzite rubricii „Preoți cu crucea'n frunte”.

Mai trimite — și îndeamnă și pe alții să facă la fel, ca să n'ajungem să le ducem iarăși dorul, cum s'a întâmplat de vreo două săptămâni încoace.

GRIG

M. L. in S. Potrivit pentru citire în cercul restrâns al colegilor.

Cinci milioane exemplare..

Moscova 13 — Raportul asupra mersului războiului și cuvântarea pe care a ținut-o Mareșalul URSS Iosif Visarionovici Stalin, Comandanul suprem al Armatei roșii și Președintele Comitetului de Stat al apărării, în zilele de 6 și 7 I. c., din prilejul celei de-a 27-a aniversări a revoluției rusești, au făcut o adâncă impresie în toată lumea.

Textele lor autorizate au fost tipărite de editura de Stat din Moscova în 5 milioane exemplare. Republicele URSS au hotărât să traducă și tipărească în limbile vorbite de populațiile din cuprinsul lor aceste documente elocvente ale realizărilor conducerii și poporului sovietic.

Răspândiți cu drag

Telegraful Român

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloaie

Arhivă găsită Dönitz gata de fugă?

Siguranța generală a statului român a găsit în întregime arhiva grupului etnic german din România. S'au aflat listele tuturor membrilor acestei organizații.

In lagăr...

Lucrările pentru trimiterea în lagăr a supușilor unguri și germani sânt pe sfârșite. În cursul zilelor celor mai apropiate toți aceștia — dintre cari cei mai mulți se află deținuți în București — vor fi trimiși în lagărul din Tg. Jiu.

Impușcați de nemți

La Jimbolea din Bănat au fost înmormântați de curând șapte șvabi, căzuți jertfa furiei teutone. „Păcatul” lor era că au refuzat să se lapede de partidul social-democrat și nu s'au înscris în rândurile național-socialiștilor germani. Cei 7 scoși din arest, au fost împușcați în șanțul șoselei la bariera Timișorului, de trupele germane în retragere. Cadavrele, ridicate de familiile nenorociților, s'au înmormântat cu deosebită solemnitate sub auspiciile partidului social-democrat din Timișoara.

— De altă parte însă, șvabii ca partizani naziști, au comis în comunele cu populație mixtă româno-șvăbească o serie întreagă de jafuri și crime împotriva pașnicilor țărani români. Ziarele din Timișoara au adus știri lămuritoare despre aceste isprăvi ale poporului, pe care toate guvernele românești l-au sprijinit în mersul său cultural, economic și național.

De-ale „bravilor” honvezi

Un profesor român din părțile Turzii, înapoiindu-se în comuna sa de naștere, după retragerea ungarilor ajutați de nemți, descrie într-o gazetă jaful săvârșit în gospodăriile și avutul din satul românesc în care n'a existat niciodată picior de ungar. Când au prins de veste că vin vânătorii români, „vitejii” honvezi și-au descărcat cartușele în școala și biserica românească: în școală au tras cu armele în chipul Regelui și în întreg mobilierul; au trecut apoi la biserică, unde au împușcat toate icoanele, au mitraliat bolta bisericii, au sfâșiat odăjdiile bisericesti, au sfărmat chivotul cu sf. cuminecătură, au zdrobit potirul, stranele și au rupt cărțile bisericesti... Toate aceste fărădelegi s'au comis în comuna complet evacuată de orice suflare românească. Aici, ca și în celelalte cazuri, nu e vorba de faptele baronilor și grofilor, ci de soldați țărani unguri, crescuți în cultul celor ce au scris cărți ca „Nincs Kegyelem”, [Nu există pardon], pentru „valahi”. Aceasta e adevărul, care nu trebuie nesocotit.

Londra 13 — Într-una din emisiunile sale de aseară pentru poporul german, retransmisă de „British Broadcasting Corporation”, radio New-York a difuzat senzațională știre că Marele Amiral Dönitz, comandantul suprem al forțelor navale germane, și-a pus la adăpost o importantă sumă de „bani albi pentru zile negre”, în Argentina. O rudenie a sa, mare negustor în țara amintită, i-ar fi pregătit locul de refugiu în care-l va duce unul din submarinele a-nume pregătite pentru „dispersarea” șefilor naziști.

Intrevederea Churchill-Eden-De Gaule

Paris 13 — Dnii Churchill și Eden, cari se află la Paris ca oaspeți ai guvernului și poporului francez, au avut o întrevedere de două ore cu generalul De Gaulle.

Lupte grele în Filipine

Washington 13 — Generalul Mac Arthur comunică de pe teatrul de război din Pacific că în insula Leythe din arhipelagul Filipinelor luptele grele continuă. Comandanțul japonez, Generalul Yamashita, încearcă să debarce forțe puternice, pentru a opri impetuoasa ofensivă americană. Japonezii au pierdut însă controlul apelor și al aerului în așa măsură, încât aproape toate vasele de transportat trupe și aprovizionare, precum și distrugătoare ce le însoțeau, au fost trimise în fundul oceanului. Pierderile suferite de flota și aviația niponă în deseile ei întâlniri, de dată recentă, cu forțele navale și aeriene americane, sunt catastrofale, ele înglobând uneori până la 90% din unitățile angajate în luptă sau în convoaie.

SITUAȚIA FRONTURILOR

Marele Stat Major al Armatei Române a dat următorul comunicat despre operațiunile desfășurate în ziua de 11 Noemvrie.

În Ungaria de Nord-Est, trupele române luptând în strânsă colaborare cu trupele sovietice, au respins mai multe contraatacuri inamice realizând importante progrese.

Între Tisa și Dunăre trupele noastre sprijinite de numeroase blindate sovietice au înfrânt rezistența inamicului, câștigând teren.

Frontul ungar

Londra 13 — Armata rusă înaintează spre Budapesta dinspre Sud-Est și Nord-Est, cucerind ieri încă 30 localități, omorând 800 soldați germani și unguri și făcând o mare pradă de războiu. La Nord și Nord-Est de Szolnoc, cu prilejul unei pătrunderi în liniile inamice, 600 soldați germani și unguri au fost uciși.

Administrative

Dl N. Penescu, ministrul de interne, a declarat ziaristilor, că în Ardealul desrobite s'a făcut până acum restaurarea administrației românești în șase județe, și va fi întinsă peste tot cu limbă oficială română.

Direcția de stat elaborează decretul-lege cu privire la alegerile comunale.

Constituirea comisiei interministeriale

Conform planului de acțiune al noului guvern, de a reține cât mai puțin timp în consilii pe titularii departamentelor, s'a instituit o comisie interministerială, care ține locul consiliului de miniștri în rezolvarea problemelor urgente.

Criteriul alegerii membrilor acestei comisii a fost acela al partidelor politice.

Din partidul național-țărănesc au fost delegați în această comisie dnii miniștri dr. Virgil Solomon și Nicolae Penescu.

Partidul național-liberal este reprezentat de dnii Bébé Brătianu și George Fotino.

Dl Lotar Rădăceanu reprezintă partidul social-democrat, iar dl Gheorghiu-Dej, partidul comunist.

Deasemeni, face parte din această comisie dl Constantin Vișoianu, ministrul afacerilor externe.

Comisiunea interministerială este prezidată de șeful guvernului, dl General Sănătescu, fiind completată cu dl dr. Petru Groza, vicepreședintele consiliului de miniștri.

Paris 13 — Cunoscutul scriitor și ziarist francez Georges Suarez a fost judecat și osândit la moarte pentru „colaboraționism” cu nemții.

Sentința a fost executată prin împușcare.

Frontul din Balcani

Londra 13 — Comunicatul de aseară al Mareșalului Tito anunță că bătălia cea mai mare se da acum pentru cucerirea orașului Scoplje, care se află încercuit din trei părți.

Frontul din Apus

Londra 13 — În a cincia zi de ofensivă, forțele generalului Patton au înaintat încă 3 km. Marea fortăreață Metz a fost deflanțată. Spre Sud de Metz, pădurile dela Chateau Salins au fost curățite.

Londra 13 — Armatele aliate înaintează dincolo de Forli. Au cucerit încă o localitate.

Activitatea aeronautică

Londra 13. În cursul zilei de ieri, au fost aruncate asupra obiectivelor din Germania peste 2.600 tone bombe, atingând în deosebi uzine din Renania.

Forțele aliate pornind de pe baze din Anglia și Italia, au aruncat până acum peste 630.000 tone bombe, majoritatea în Germania, și au distrus 15.210 avioane inamice.